

DORA IVANČAN
MLADEN OBAD ŠĆITAROCI

MODELI REVITALIZACIJE OBALE GRADOVA – WATERFRONT

WATERFRONT
BROWNFIELD PODRUČJA
MODELI REVITALIZACIJE
OBNOVA GRADSKO OBALE
URBANA PREOBRAZBA INDUST. PREDJELA

Ilustracija:

Kolaž: waterfront kao prostor između grada i vode

Literatura:

1. Craig-Smith, S.J.; Fagence, M. (1995.), *Recreation and Tourism as a Catalyst for Urban Waterfront Redevelopment, An International Survey*, Library of Congress, Westport
2. Huirong, L. (2013.), *Establishing Local Identity Through Planning and Landscape Design in Urban Waterfront Development*, disertacija, The University of Guelph, Ontario, Canada
3. Marshall, R. (2001.), *Waterfronts in Post-industrial Cities*, Spon press, London
4. Moretti, M., (2013.), *Blue Frontiers, Comparing Urban Waterfront Redevelopment*, Centro internazionale Città d'Acqua, Venecija
5. Salvatore, E. (2014.), *Urban Waterfronts, Analysis and Methods for Regeneration along River Clyde*, disertacija, The University of Strathclyde, Glasgow

Dora Ivančan, univ.bacc.ing.arch.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
divancan@arhitekt.hr

Akademik prof. dr.sc. Mladen Obad
Šćitaroci, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
mos@arhitekt.hr, scitaroci@gmail.com,
www.scitaroci.hr

Tijekom cijele ljudske povijesti voda se nameće kao važan gradotvorni element prostora čovjekova življenja. Egzistencijalna ljudska potreba za vodom poticala je stvaranje gradova uz rijeke, jezera i mora. Istraživanje revitalizacije obale gradova provodi se na izboru kolegiju *Urbanizam naslijeđa* na diplomskom studiju Arhitekture i urbanizma. Istraživanje se bavi obalom kao prostorom između grada i vode, za koji se često rabi naziv *waterfront*, posebice zbog doživljaja obale prilikom ulaska u grad vodenim putem. Analizom 15 primjera revitalizacije diljem svijeta prepoznaju se uspostavljeni modeli oporavka i unaprjeđenja takvih gradskih prostora.

Do 19. stoljeća grad i *waterfront* čine nerazdvojnu cjelinu, no ta se veza prekida početkom industrijalizacije kada *waterfront* postaje industrijska zona pa osim što gubi socijalnu komponentu, postaje onečišćeno i nepristupačno područje. Uslijed promjene industrijske proizvodne tehnologije i potrebe za proširenjem, te uslijed rasta i potreba gradova u drugoj polovici 20. stoljeća, dolazi do izmještanja luka i industrijskih predjela izvan gradova, a prostori uz vodu postaju mjesta urbane preobrazbe. Proces deindustrijalizacije za sobom ostavlja *brownfield* područja neizmjenog potencijala za razvoj grada.

Iako je svaki prostor *waterfronta* raznolik moguće je izdvojiti modele revitalizacije gradske obale prema prostoru

obuhvata te prema očuvanosti naslijeđa. Prema prostoru obuhvata razlikujemo – **linijski model** koji podrazumijeva kontinuirano povezivanje prostora uz obalu, **površinski model** koji obuhvaća uži prostor obale sa širenjem prema unutrašnjosti te **točkasti model** u slučaju manjih interpolacija u gušće izgrađenim obalnim područjima. Odabir modela ovisi o udaljenosti gradskog tkiva od vode, veličini površina uz vodu te o pravno-vlasničkim odnosima. Ovisno o očuvanosti graditeljskog naslijeđa razlikujemo **model unaprjeđenja** ukoliko je zatečeno naslijeđe značajne vrijednosti a bez namjene, **model interpretacije** na prostorima koji nemaju očuvanog naslijeđa, ali ima naglašeni povijesni identitet te **model prenamjene** prostora ukoliko nije očuvano naslijeđe, ni povijesni identitet prostora.

Povoljan položaj *waterfronta*, koji je često u neposrednoj blizini središta grada, omogućava izgradnju javnih sadržaja, kao i uređenje prostora za rekreaciju. Raznolikost sadržaja, kao i dobra prometna povezanost obale s drugim dijelovima grada uz očuvanje čimbenika identiteta pretpostavke su za stvaranje kvalitetnih novih gradskih prostora. Novi gradski prostor obale postaje pokretač razvoja, prostor prepoznatljivih urbanih formi i sadržaja koji uključuju socijalne, estetske i funkcionalne čimbenike, a novi *waterfront* postaje veza između grada i vode, ljudi i prirode.